

De twee petten van de Rijksdienst

Het Binnengasthuisterrein

Onze vereniging heeft in februari de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen een brief geschreven over de merkwaardige handelwijze van de Rijksdienst voor de Monumentenzorg inzake het Binnengasthuisterrein. De Rijksdienst heeft zitting in het zogenaamde 'Kwaliteitsteam', ingesteld door de gemeente Amsterdam ter begeleiding van de bouwplannen van de Universiteit van Amsterdam op het Binnengasthuisterrein. Tegelijkertijd moet diezelfde Rijksdienst antwoorden op het bezwaar van de UvA tegen plaatsing op de Monumentenlijst van de te slopen gebouwen op het BG-terrein. Wij stelden in een brief aan de minister dat de Rijksdienst niet met een vertegenwoordiging in het Kwaliteitsteam kan meewerken aan bouwplannen die sloop van Rijksmonumenten betekenen, zolang de procedures rond de plaatsing van deze objecten op de Rijksmonumentenlijst nog lopen en vroegen de minister deze 'ongewenste gang van zaken' terug te draaien. Immers: "het vertrouwen van particuliere monumentenorganisaties in Amsterdam in de Rijksdienst wordt hierdoor ernstig geschaad."

In april ontvingen wij een brief terug, ondertekend door de directeur van de Rijksdienst, de heer Asselbergs, namens de staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen, maar geschreven door de ambtenaar die de Rijksdienst in het Kwaliteitsteam vertegenwoordigt. De merkwaardige toestand doet zich nu voor dat de beantwoording van onze lastige vraag door de minister is doorgeschoven naar de staatssecretaris die het vervolgens op het bordje legde van de directeur van de Rijksdienst om het tenslotte terug te geven aan de betrokken ambtenaar van de Rijksdienst. Dat was natuurlijk niet wat wij met onze brief beoogden. De Rijksdienst moest gecorrigeerd worden, maar wat

gebeurde was dat de Rijksdienst in de gelegenheid werd gesteld haar merkwaardige rol te verdedigen. De Rijksdienst acht namelijk "herontwikkeling en ruimtelijke optimalisering van het BG-terrein van groot belang". Dat is nodig want het BG-terrein is momenteel in de visie van de Rijksdienst een "ongedefinieerd" gebied, omdat de "contextuele samenhang is zoekgeraakt". Sloop van Rijksmonumenten is "geen doel op zich", maar "inruil van historische onderdelen voor hedendaagse toevoegingen" is in principe mogelijk. De nieuwe bibliotheek vormt daarom een "kans voor het gebied".

De Rijksdienst stelt vervolgens dat het van belang is dat zij met haar goede ideeën in een vroeg stadium bij de planvorming wordt betrokken. Dat zou echter geen afbreuk doen aan haar wettelijke taak voor het behoud van monumenten. En dan komt het: "De rol van RDMZ is, los van de lopende planvorming, de plaatsing van de panden op de monumentenlijst staande te houden" (de cursivering is door ondergetekende toegevoegd). Wij zijn zeer benieuwd hoe de Rijksdienst dat gaat doen als zij zelf al van mening is dat het huidige BG-terrein kan worden verbeterd door 'historische elementen' in te ruilen voor hedendaagse nieuwbouw. Tussen de regels door is duidelijk te lezen dat de Rijksdienst het huidige bouwplan als een aanwinst voor de historische binnenstad beschouwt. Onze vragen zijn daarmee niet bevestigend beantwoord: het blijft geheel onduidelijk of de Rijksdienst onbevooroordeeld haar wettelijke taak bij het verdedigen van de monumentale waarden van nieuwe Rijksmonumenten kan uitvoeren.

Walther Schoonenberg

Wat is er aan de hand?

Fokke Simonszstraat mogelijk aanleiding tot statutenwijziging van de Vereniging Vrienden van de Amsterdamse Binnenstad

Uitspraak op het verzoek om schorsing van de bouwvergunning en bezwaarprocedure.

Zoals in het vorige nummer in de rubriek "Wat is er aan de hand?" al is gemeld heeft onze vereniging bij de rechtbank gevraagd om de bouwvergunning voor het bouwplan voor de Fokke Simonszstraat/Lijnbaansgracht te schorsen. De redenen daarvoor hoeven hier niet te worden herhaald. Tot onze verrassing, en overigens ook tot verrassing van de gemeentelijke vertegenwoordigers, was het eerste punt dat op de zitting naar voren kwam de vraag of de vereniging wel ontvankelijk was in haar verzoek. Bepalend voor het antwoord op die vraag is of de vereniging wel als een direct belanghebbende bij het besluit wordt aangemerkt. De voorzieningenrechter zei dat zij daar, gezien de algemene formulering van de doelstellingen in de statuten, twijfels over had. Al na een week bleek dat wij haar niet van haar twijfel hadden kunnen verlossen. De vereniging werd niet ontvankelijk verklaard en daarmee bleef een verdere inhoudelijke afweging achterwege. Tegen deze uitspraak is geen beroep mogelijk. De voorzieningenrechter vond dat de nieuwbouw de stedenbouwkundige structuur niet aantast. Verder overwoog de rechter "dat de statutaire doelomschrijving van de verzoekster (de VVAB) in te algemene bewoordingen is gesteld om daaronder te kunnen begrijpen het object van het omstreden besluit, te weten nieuwbouw." Het eerste deel van de

uitspraak vinden wij onbegrijpelijk, gezien de zeer uitgebreide argumentatie die wij juist over de aantasting van de stedenbouwkundige structuur hadden geleverd. Het tweede deel van de uitspraak is voor de vereniging aanleiding om de formulering van de doelstelling in de statuten door juristen nog eens kritisch te laten bekijken en de leden zo nodig voor te stellen die te wijzigen. Tijdens de zitting bleek overigens dat de bouwvergunning op basis van het verkeerde bestemmingsplan was afgegeven. Dat moet nog worden gecorrigeerd.

Na deze uitspraak kwam nog de hoorzitting namens het D.B. van het stadsdeel inzake het bezwaar tegen de bouwvergunning. Zoals viel te verwachten begon nu ook de gemeente met het uitspreken van twijfel over de ontvankelijkheid. Zojuist is de uitspraak in die procedure binnengekomen. Ook door het Dagelijks Bestuur zijn wij, op advies van de commissie, niet ontvankelijk verklaard. De bouwvergunning is vervolgens gehandhaafd. Helaas heeft de commissie geen woord gewijd aan onze grief dat het D.B. helemaal niets motiveert. Moeten we nu maar naar de ombudsman? Wat betreft het verkeerde bestemmingsplan: het D.B. heeft bij de heroverweging de bouwvergunning gebaseerd op het juiste bestemmingsplan.

Herman Pinkse